

“Uc representava la reivindicació del poble eivissenc”

L'any 1975, el mateix en què morí Franco, va aparèixer el grup eivissenc Uc, que amb la recuperació de cançons autòctones de les Pitiüses i la seua adaptació musical als nous temps va convertir-se en un dels referents principals democràtics i progressistes d'Eivissa i Formentera. Dels seus tres integrants (Joan Marí “Moreno”, Isidor Marí i Victori Planells), només el primer continua vivint a Eivissa, on les seues actuacions musicals són habituals en festes i actes reivindicatius. Moreno calcula que en tots aquests anys el grup ha venut 60.000 discs arreu dels Països Catalans.

—En quin moment creu que es troba el sentit de consciència sobre la identitat pròpia a Eivissa i Formentera?

—Jo crec que es té menys consciència que abans. Encara que actualment pugui haver-hi un coneixement més gran de la cultura d'Eivissa, no hi ha un ús del català al carrer ni una consciència sobre una singularitat cultural o lingüística. Els que hem lluitat durant tant de temps no veim un futur gaire clar. Fins i tot, els anys setanta, quan nosaltres començàrem a cantar, si ens haguessin dit que ara la situació estaria així de malament jo no m'ho havés cregut mai del món. La gent se'n fot i passa del que és la identitat pròpia...

—I això creu que és un fenomen exclusiu d'Eivissa? A la resta de les Balears hi ha més combativitat o esperit reivindicatiu?

—Eivissa és més petit i hi ha uns petits grupets; Mallorca és més gran i aquests grupets hi són però un poc

més grans. Allà hi ha una sèrie d'associacions culturals que tenen gent jove..., però també representen una minoria dins la gent. I és que, a Eivissa, aviat serem una espècie de reserva índia, perquè vas per allí i no veus grups de joves parlant eivissenc, tot-hom parla castellà.

—I quina creu que n'és la causa?

—Aquí sempre hem tengut un govern de dreta, llevat d'aquells quatre anys d'excepció [els del Pacte Progressista, 1999-2003], i un govern de dreta que mai no ha defensat la nostra cultura, la nostra identitat i la nostra llengua. A part, hi ha una sèrie d'entitats que sí defensen la llengua i la cultura, però estan molt llunyanes del poble. Són allà com si fossen damunt una torreta observant el panorama, mentre diuen: nosaltres som la cultura i la llengua. Però no tenen una tàctica per connectar amb la gent. Una volta l'any fan la Festa de la Nit de Sant Joan i es pensen que amb això ja està tot arreglat, però no, cal fer una acció un poc més directa.

—Eivissa és coneguda pel seu cosmopolitisme. Fins a quin punt aquest fet positiu pot perjudicar també la cultura pròpia?

—Aquí hi ha dos aspectes diferents. Per una banda, el fet que tota aquesta immigració que ens ha arribat, cada vegada va a més. I de l'altra, que nosaltres no hem sabut mai dir a tota aquesta gent: “escoltau, aquí també tenim la nostra identitat. Respectau-nos de la mateixa manera que vos respectau a vosaltres”. Com que la gent d'Eivissa no té consciència pròpia, doncs tot d'una ens hem posat a

L'eivissenc

Joan “Moreno”, integrant del llegendari conjunt musical Uc, parla per a El TEMPS, repassa la seva trajectòria i afirma que la manca de consciència cultural és un vestigi del Decret de Nova Planta.

contestar-los en la llengua que ve de fora.

—És a dir, que renunciem molt aviat al que és nostre...

—Sí, molt aviat. I, per un altre costat, com que des del Decret de Nova Planta ens han dit que les nostres coses no servien per a res, ens ho hem cregut. I fins i tot molts intel·lectuals i artistes que han vingut de fora, sobretot en el temps dels *hippies*, tots aquells pintors, poetes i escriptors que vengueren els anys seixanta i setanta, no han tengut mai una simbiosi amb la població local, no hi havia un atracament entre un món i l'altre, eren dos mons diferents. Però és que, per desgràcia, com que Eivissa s'està vulgaritzant tant i tant, tot aquesta gent ja se n'ha anat, i ara estam en pilotes. Ni tan sols tenim aquest referent cultural, encara que sigui una cultura aliena però avantguardista.

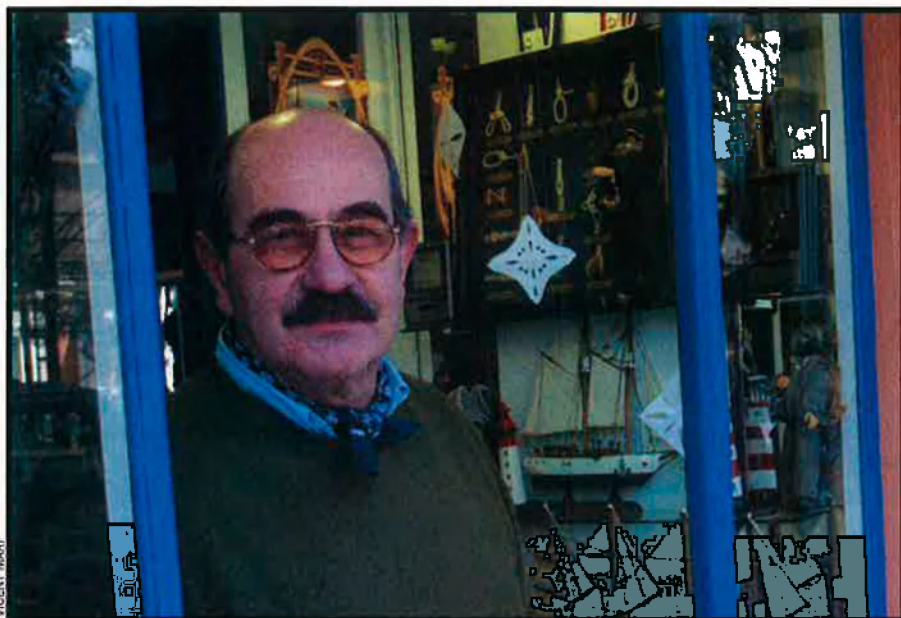
Qui hi ha?

—Creu que durant els quatre anys del Pacte Progressista hi va haver algun avanç en matèria cultural i de recuperació de la identitat?

—Jo crec que va haver-hi un avanç en molts sentits, però com que aquella història només va durar quatre anys, no vam tenir temps per poder desenvolupar tota una sèrie de coses. Si hi hagués hagut una segona legislatura del Pacte, s'hagués notat en molts sentits, en el cultural, en l'urbanístic i en molts d'altres. S'haguessin pogut consolidar moltes coses que s'estaven embastant.

—Però, en haver tornat a guanyar el PP, sembla que això vol dir que la població prefereix una situació com l'actual que no la que representava el Pacte Progressista...

—Sí, cal recordar que quan va guanyar el Pacte, el 1999, va ser de rascada, molt justet. Era un moment en què l'esquerra estava molt il·lusionada i unida, mentre la dreta estava esfondrada, amb tots d'enfrontaments que vivien. I l'esquerra va guanyar pels pèls. Ben aviat la dreta sortí amb tota l'artilleria, amb n'Abel Matutes al capdavant, i, és clar, allò va ser una campanya demagògica i caciquil, i s'ho

VICENT MARTÍ

"La veritat és que dona una alegria veure com surten Aires Formenterencs. Pota Light i tots aquests grups. Però, francament, crec que si cantassin en castellà, a la gent no li importaria."

va emportar tot. I això és el que a mi m'espanta: si en aquella època en que estàvem en el millor moment de la història, l'esquerra va guanyar de rascada a Eivissa, no sé si una cosa així es podrà tornar a repetir i si es podrà tornar a guanyar.

—El grup Uc ha estat un referent cultural i d'afirmació com a poble de molts eivissencs, fins i tot de dretes. Quin paper creu que va fer el grup en els anys de la transició a Eivissa?

—Nosaltres servirem de comodí per a agrupar una sèrie de gent. Quan hi havia una cantada d'Uc, la veritat és que érem un poc utilitzats, i nosaltres, molt contents de ser utilitzats amb aquest fi. Clar, quan acabà la transició, tots els músics de la Nova Cançó i tota aquesta gent va dir: "escoltau, ara hem de fer música, abans fèiem altres coses, però ara hem de ser músics de veritat". I per això hi va haver una tria i quedaren na Maria del Mar Bonet, en Lluís Llach i quatre més. I també nosaltres entràrem en crisi i ens ho haguérem de replantejar tot. Abans, quan pujàvem a l'escenari i cantàvem una cançó popular era quelcom més que cantar una cançó popular, era una manera de reivindicar una cultura i una llibertat.

—Però Uc ha tengut prou èxit per generar grups que semblen inspirats en la seua trajectòria i continuen la mateixa línia, com Aires Formenterencs...

—Sí, és clar, la veritat és que dona una alegria veure com surten Aires Formenterencs, Pota Light i tots aquests grups. Però, francament, crec que si Pota Light cantàs en castellà, a la gent no li importaria. En aquell moment hi havia tota una reivindicació. La manifestació de 1977 per defensar la protecció de ses Salines va ser impressionant; la gent es movia i sortia. Darrere d'Uc hi havia més coses. Representava una reivindicació de tot el poble, com si tots fenguéssim una part activa per aconseguir la normalització de les nostres illes. I està clar que tota la situació que tenim ara és el resultat de les reminiscències del Decret de Nova Planta. Perquè, la veritat, t'espantes quan escoltes un sonador que et conta que després de la guerra sortien a sonar davant la processó, davant la creu, i la gent els xiulava i els llançava pedres. Hi havia tot un sentiment en contra del que és propi. I tota la gent que es considerava un poc més fina, tot d'una ja parlava castellà.

Joan Lluís Ferrer